

بسمه تعالی

وزارت نیرو

کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران

IRNCID

خبرنامه شماره ۳۳

NEWS LETTER 33

آبان ۱۳۷۷ - ۱۹۹۸ - Nov.

دوست محترم

رویاروئی با مسائل اجتماعی، رشد سریع جمعیت و نیاز به تأمین غذا، و نارسائی هائی که باعث عدم توفیق پروژه‌های مدیریت آب و خاک در اغلب نقاط جهان گردیده است، تحقیق و پژوهش همه جانبه، در جهت شناسائی علل عدم تحقق اهداف پروژه‌ها و جستجوی راه کارهای مناسب مدیریتی در بهره‌برداری از منابع آب را طلب می‌کند. رونق امر پژوهش و جلب توجه محققین به نیازهای واقعی، نیازمند اتخاذ تدابیر همه جانبه می‌باشد. برنامه‌ریزی صحیح که نظرات کارشناسی اعمال شده در آن بتواند خواست‌های کارفرما، محقق و کاربر را تأمین کند از ضروریات توفیق در امر حل معضلات پژوهشی است.

تغییر نیافتن سیاست‌های پژوهشی، پرهیز از اعمال سلیقه‌های شخصی، استقلال برنامه‌های پژوهشی از تغییر مدیریت‌ها و نوسانات اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مبتنی بر نگرش دراز مدت، عدم تطویل فرایند بررسی و تصویب پروژه‌ها، تسهیل در پرداخت پژوهانه و هزینه‌های طرح‌های تحقیقاتی، اعمال بی‌نظری در انتخاب موضوع تحقیق و پژوهشگر، ارج نهادن به منزلت محقق و نشر و به کارگیری نتایج تحقیقات آنان، عواملی است که رشد کمی و کیفی تحقیق در مملکت را فراهم می‌کند.

در کنار ضرورت‌های فوق تجلیل از پژوهشگران، به طریق و عناوین مختلف می‌تواند اثرات مثبت قابل توجهی داشته باشد. ذکر نام پژوهشگران در نشریات، همایش‌ها، گردهم‌آئی‌های علمی، اهدای جایزه به کارهای تحقیقاتی ارزنده، ایجاد جاذبه‌های مادی و معنوی در جلب محققین مجرب و جذب نیروهای جوان و شاداب و پراورزی از جمله اقدامات ساده‌ای است که ثمرات مطلوبی را به

گزارشی از همایش یکروزه تاریخ آب و آبیاری

همایش یکروزه تاریخ آب و آبیاری در تاریخ ۵ شهریور ماه ۱۳۷۷ با حضور بیش از ۳۰۰ نفر از علاقمندان به پیشینه آبیاری و زهکشی و با حضور جناب آقای مهندس زرگر (معاونت امور آب وزارت نیرو)، جناب آقای مهندس صحرائیان (استاندار فارس)، اعضاء شورای عالی و هیئت اجرایی کمیته ملی در سالن آمفی‌تئاتر دانشگاه شیراز برگزار شد.

در این همایش ۸ مقاله برگزیده از مقالات مختلف مرتبط با تاریخ آب و آبیاری که قبلاً انتخاب شده بود، به شرح زیر ارائه گردید:

- تاریخ آب و آبیاری در ایران.
- نقش محوری چشمه آب در پیدایش آثار تاریخی تخت سلیمان.
- معرفی یک نماد آب در حوزه فرهنگی فارس.
- فرهنگ اصطلاحات و واژگان و اعلام آبیاری سنتی.
- مجموعه تأسیسات آبی شوشتر.
- فئات از دیدگاه تاریخی.
- معرفی طرح سد نمونه تاریخی پردیسان.
- نگرش یکپارچه به حوزه آبریز فارس که توسط زنده یاد پرهام جواهری تهیه گردیده بود و از طریق برادر ایشان ارایه شد.

در پایان ضمن تجلیل از مقام شامخ علمی زنده یاد مرحوم پرهام جواهری که خدمات و تلاش‌های زیادی را در احیای آثار پیشینه آبیاری ایران داشته قدردانی شد در ادامه نتایج جمع‌بندی سخنرانی‌ها و اختتامیه این همایش به شرح زیر قرائت شد:

الف- علی‌رغم اینکه ۳۰۰۰ سال قبل تشکیلات مدون و

همراه دارد.

انجمن هیدرولیک ایران با همکاری جمعی از اساتید دانشگاه‌ها و محققین برجسته کشور، به منظور ارج نهادن به تلاش پژوهشگران جوان از بین ۱۳۰ رساله منتخب کارشناسان ارشد سال‌های ۷۴، ۷۵ و ۷۶ دانشگاه‌های سراسر کشور، سه رساله برتر را انتخاب، و از پژوهشگران و اساتید راهنمای آن‌ها تجلیل به عمل آورد. شور و شوق دانشجویان در مراسم پایانی، که در آن شش پایان‌نامه انتخاب شده توسط پژوهشگران ارائه گردید نوید بخش شکوفائی امر تحقیق و پرورش محقق و انگیزه درج این نوشتار بود.

امید است متولیان امر پژوهش در ارگان‌های مختلف مملکت بتوانند با اتخاذ تدابیر مناسب، در حل مشکلات جامعه گام‌های موثری بردارند.

ادامه همایش تاریخ ملی آب و آبیاری کشور

سازمان یافته‌ای برای اجرای طرح‌های آبی قنات‌ها و نگهداری و بهره‌برداری آنها وجود داشته و امر دریافت حقایق‌های توزیع آب به نحو مطلوب صورت می‌پذیرفت، اما در تشکیلات قوی‌تر فعلی، متأسفانه نحوه بهره‌برداری و نگهداری تأسیسات آبیاری به گونه‌ای است که عمر مفید طرح‌ها اغلب کوتاه می‌باشد. بنابراین از گذشته‌ها باید درس گرفت و نسبت به ایجاد تشکل‌های مردمی برای بهره‌برداری و نگهداری اقدام نمود.

ب - موضوع نماد برجسته آب در تمدن گذشته ایران نشان دهنده اهمیت بسیار زیاد آن در زمان‌های قدیم از نظر مصارف شرب و کشاورزی بوده است.

ج - نگرش یک‌پارچه به حوزه آبریز از ۳۰۰۰ سال قبل مطرح بوده است ولی متأسفانه اکنون به علت ناهماهنگی و تعدد دستگاه‌های اجرایی در یک حوزه آبریز امکان اجرای این هدف وجود ندارد.

د - موضوع اصطلاحات و واژگان گسترده در ایران باستان نشان داد که آشنایی با زبان تمدن تنها وسیله‌ای است

که ما را به گذشته نزدیک می‌کند به همین دلیل کمیته ملی آبیاری و زهکشی تدوین کتاب واژگان و اصطلاحات آبیاری سنتی را در دست اقدام دارد که در آینده به چاپ خواهد رسید.

ه - توجه به تاریخ و تمدن گذشته در کارهای آبی ما را وادار خواهد نمود که در اعتلای صنعت آب کشور و پیشگیری از بحران آب که در آینده نزدیک در دنیا و بالخصوص در کشور ما مسئله ساز خواهد بود بکوشیم برای ساماندهی آن در کلیه جهات تلاش کنیم.

رویدادهای مهم کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی براساس گزارش عملکرد سال ۱۹۹۷

کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی مطابق گزارش مندرج در نشریه "Annual Report 1997"، فعالیت‌های انجام شده این کمیسیون و کمیته‌های ملی عضو را در سراسر دنیا اعلام نمود که مهمترین این رویدادها عبارتند از:

۱- کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی در راه‌اندازی صفحه وب "Web Page" (صفحه نمایشگر خبرها و رویدادهای مهم مربوط به مسایل آبیاری و زهکشی جهانی) با همکاری مؤسسه بین‌المللی احیاء-اصلاح اراضی (ILRI) اقدام نموده است. (۱۹۹۷)

۲- عضویت کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی در شورای مشارکت جهانی آب (GWP) در مارس ۱۹۹۷ با امضاء توافق‌نامه مربوطه بین دو سازمان رسمیت یافت.

۳- دو همایش بین‌المللی در مورد کنترل سیلاب با همکاری کمیته‌های ملی عضو ICID در هانوی (ویتنام) و داکا (بنگلادش) و کمک مالی یونسکو برگزار شد.

۴- هیجدهمین کنفرانس منطقه‌ای اروپایی ICID در مورد "آب به عنوان یک کالای اقتصادی" در ارتباط با چهل‌وهشتمین نشست شورای بین‌المللی هیئت اجرایی (IEC) در اکسفورد، انگلستان برگزار شد.

فعالیت‌ها و نتایج حاصله در قالب نشریات و فراهم نمودن تسهیلات لازم و برنامه‌های آموزشی عهده دار می‌باشد. برای کسب اطلاعات بیشتر با آدرس زیر مکاتبه فرمایند:

ISPRS Organizing Committee

Attn Ms Saskia Tempelman

C/O ITC P.O.Box 6

7500 AA ENSCHEDE, the Netherlands

Tel: +31-53-4874358 Fax: +31-53-4874335

تذکر: فرم شرکت در کنگره فوق در دبیرخانه کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران موجود می‌باشد.

فهرست سمینارهای آینده کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی

فهرست سمینارها و کارگاه‌های آموزشی که در طول سالهای ۱۹۹۹ لغایت ۲۰۰۲ از طرف کمیسیون بین‌المللی آبیاری و زهکشی برگزار خواهد شد عبارت است از:

- ۱- کارگاه آموزشی در مورد «نقش بخش کارشناسان جوان در توسعه آبیاری و زهکشی» مارس ۱۹۹۹، صوفیه، بلغارستان.
- ۲- پنجاهمین نشست هیئت اجرائی ICID و هفدهمین کنگره بین‌المللی آبیاری و زهکشی تحت عنوان کلی «آب برای کشاورزی در هزاره آینده» و ریز موضوعات «آبیاری تحت شرایط کم آبی»، و «بازسازی و نوسازی سیستم‌های آبیاری و زهکشی»، نشست ویژه در مورد «استفاده پایدار از آب با کیفیت پایین» و سمپوزیوم «زراعت آبی - محدودیت‌ها، نقش آن در آینده و تغییر و تبدیل محصول»، ۱۹۹۹، گرانا، اسپانیا.
- ۳- کارگاه بین‌المللی «توسعه پایدار منابع و مدیریت تشکل‌های آبیاری» مارس ۱۹۹۹، تایپه، تایوان.
- ۴- سمپوزیوم «ره‌یافت‌های جدید در آبیاری، زهکشی و مدیریت کنترل سیلاب» ۱۲ لغایت ۱۴ مه، ۱۹۹۹، براتسی لاوا، جمهوری اسلوواک با همکاری گروه کار منطقه‌ای اروپا.

۵- هفتمین کارگاه بین‌المللی تحت عنوان «زهکشی برای قرن بیست‌ویکم» و بخش آب کشورهای مشترک المنافع در مورد مدیریت منابع آب پایدار در قرن بیست و یکم، خط مشی و ابتکارات فنی آنها از ۱۷ تا ۲۱ نوامبر ۱۹۹۷ در پنانگ مالزی تشکیل شد. در پایان بیانیه‌ای تحت عنوان "ICID-CEE" (بیانیه پنانگ) منتشر شد.

۶- نشریه "نیل و تاریخچه آبیاری در مصر" توسط کمیته ملی آبیاری و زهکشی مصر منتشر گردید.

۷- کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران نسبت به چاپ دوم فرهنگ آبیاری و زهکشی به زبان فارسی - انگلیسی و فرانسه در سال ۱۹۹۷ اقدام نموده است. لازم به ذکر است که چاپ اول آن در سال ۱۹۷۵ پس از ترجمه به زبان فارسی منتشر شده است.

۸- پنجمین کنفرانس نیل ۲۰۰۲ تحت عنوان "توسعه جامع منابع آب در حوزه آبریز نیل"، با همکاری و حمایت‌های مالی ICID، در آدیسابابا، اتیوپی برگزار شد.

۹- اولین شماره خبرنامه گروه کاری منطقه آسیایی ICID انتشار یافت.

نوزدهمین کنگره انجمن بین‌المللی فتوگرامتری و کنترل از راه دور (ISPRS)

محل برگزاری: آمستردام، هلند
تاریخ برگزاری: ۱۶ لغایت ۲۳ جولای سال ۲۰۰۰
انجمن بین‌المللی فتوگرامتری و کنترل از راه دور، انجمنی است بین‌المللی که در زمینه تحقیقاتی، اجراء و صنعت فعالیت داشته و کار خود را با روش‌های سنتی در سطح بین‌المللی در جهت پیشرفت و توسعه سیستم‌های اطلاعاتی فضائی فتوگرامتری و کنترل از دور، علوم تصویری و کاربرد آنها از سال ۱۹۱۰ شروع نموده است. ISPRS در رشته تخصصی خود راهبری و ارتقاء سطح تحقیقات و تخصیص بخش‌های خاصی برای انتشار اطلاعات مربوط به پیشرفت‌های بدست آمده، ارائه

- ۵- هشتمین کارگاه بین‌المللی « زهکشی »، فوریه ۲۰۰۰، دهلی نو، هند.
 - ۶- سمینار «مدیریت آبیاری در مزارع برنج» مه ۲۰۰۰، ژاپن.
 - ۷- کنفرانس بین‌المللی «مقابله با مسائل آبیاری و زهکشی در هزاره جدید، تامین نیازهای بشر و محیط زیست از طریق پایداری، بازسازی و نوسازی سیستم‌ها» ژوئن یا ژوئیه ۲۰۰۰، فورت کولینز کلورادو، ایالات متحده آمریکا.
 - ۸- پنجاه و یکمین نشست و ششمین کنگره بین‌المللی آبیاری میکرو، اکتبر سال ۲۰۰۰، کیپ تاون آفریقای جنوبی.
 - ۹- پنجاه و دومین نشست بین‌المللی هیئت اجرایی و اولین کنفرانس منطقه‌ای آسیائی با موضوع: «کشاورزی، آب و محیط زیست» سال ۲۰۰۱ سئول، کره جنوبی.
 - ۱۰- پنجاه و سومین نشست بین‌المللی هیئت اجرایی و هیجدهمین کنگره بین‌المللی آبیاری و زهکشی، سال ۲۰۰۲، مونت‌رال، کانادا.
- * علاقمندان می‌توانند جهت کسب اطلاع بیشتر با دبیرخانه کمیته ملی آبیاری و زهکشی تماس حاصل نمایند.

اخبار

□ به پیشنهاد شورایی عالی و هیئت اجرایی کمیته ملی آبیاری و زهکشی، طی حکمی از سوی آقای مهندس زرگر معاونت امور آب وزارت نیرو، آقای دکتر محمود جوان به عنوان مسئول کمیته منطقه‌ای آبیاری و زهکشی فارس منصوب گردیدند، و از تلاش‌ها و زحمات آقای دکتر علیرضا سپاسخواه تقدیر و تشکر به عمل آمد.

انتظار ما از کلیه دست‌اندرکاران، کارشناسان و دانشجویان منطقه فارس این است که با همکاری مستمر و مجدانه، در جهت شکوفایی و موفقیت کمیته منطقه‌ای فارس مشارکت فعال داشته باشند.

□ جناب آقای دکتر ضیاء‌تبار احمدی به دلیل فرصت مطالعاتی و عدم حضور در ایران، از مسئولیت کمیته منطقه‌ای آبیاری و زهکشی مازندران استعفاء دادند، شورایی عالی و هیئت اجرایی کمیته ملی از فعالیت‌های چندین ساله ایشان قدردانی نمودند.

□ با توجه به برنامه‌ریزی‌های انجام گرفته، نهمین همایش کمیته ملی آبیاری و زهکشی ایران در تاریخ ۵ لغایت ۶ اسفند ماه سال جاری برگزار خواهد شد. تا کنون حدود ۱۱۰ خلاصه مقاله توسط دبیرخانه کمیته ملی دریافت گردیده که تعداد ۶۷ خلاصه مقاله توسط هیئت داوران در اولویت قرار گرفت و از تهیه‌کنندگان مقالات درخواست گردید که اصل مقاله خود را حداکثر تا ۲۰ آبان ماه به دبیرخانه ارسال نمایند.

* علاقمندان جهت کسب اطلاع و شرکت در همایش می‌توانند با دبیرخانه کمیته ملی آبیاری و زهکشی تماس حاصل نمایند.

□ یکی از برنامه‌های گروه‌های کار کمیته ملی آبیاری و زهکشی بازدید از پروژه‌های آبیاری و زهکشی، با هدف ارایه نظرات، دیدگاه‌ها و ارزیابی عملکرد آن‌ها می‌باشد، تا کنون با توجه به هماهنگی‌های به عمل آمده، بازدیدهایی از شبکه‌های آبیاری یا زهکشی دشت‌های "زابل"، "درودزن"، "ورامین"، "زرنه‌رود" و "بهبهان" به عمل آمده است و در این خصوص گزارش‌ها و نظرات کارشناسی به مسئولین و دست‌اندرکاران این پروژه‌ها نیز اعلام می‌گردد.

□ خواهر دانشجو فریبا شاه‌رخی از دانشگاه تبریز، اسامی مختلفی را برای ستون بحث آزاد پیشنهاد نمودند، که به قرار زیر می‌باشد:

همسفران آبی ، همقطاران آبی ، آبدوستان
 حارسان آب ، همراه با قطرات ، یک لیوان آب دورهم
 * کمیته ملی آبیاری و زهکشی همچنان منتظر نظرات و دیدگاه‌های شما در زمینه‌های مختلف آبیاری و زهکشی می‌باشد.

نشانی: تهران - خیابان کریم‌خان زند - خیابان شهید عضدی
 جنوبی (آبان جنوبی) - شماره ۸۹
 تلفن ۸۸۹۸۹۲۰ نمابر ۸۸۹۵۶۴۵